

SLOVENSKI NAROD

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO: LJUBLJANA, KNAFLJEVA ULICA 57. A. — TELEFON: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26. — Izhaja vsak dan opoldne. Mesečna naročnina 6.— L. Za inozemstvo 10 L.
IZKljučNO ZASTOPSTVO za oglaševanje v Sloveniji in inozemstvu ima
UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO
CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO.

Odločilni boji na vzhodni fronti

Velike bitke, ki se vodijo na glavnih odsekih fronte, utegnejo biti odločilnega pomena — Ob srčiti obrambi se vrste vedno novi siloviti napadi nemških in zavezniških čet

Iz Hitlerjevega glavnega stana. 16. jul. Vrhovno vojno poveljništvo je objavilo danes naslednje poročilo:

Na vzhodu potekajo operacije tudi nadalje ugodno. Na več krajih so bili obupni sovjetski protinapadi odbiti s krvavimi izgubami za sovražnika.

Berlin, 17. jul. d. O razvoju operacij na vzhodni fronti poročajo z merodajnega mesta:

Položaj se za nemško vojsko razvija na vzhodnem bojišču še nadalje povoljno. Skozi razširjene vrzeli v Stalinovi liniji prodirajo sedaj nemške čete že globoko v zaledje sovjetske utrjene črte. Razumljivo je, da mora za enkrat nemško vrhovno poveljstvo še molčati o podrobnostih uspehov. Že sedaj pa se lahko pove da bodo do konca tekočega četrtega tedna vojne na vzhodu dozorele kljub obupnemu odporu sovjetske vojske nove važne odločitve. Sovjetsko vojaško poveljstvo zaman poskuša zaustaviti vihar, ki zajema vedno večje dele sovjetskega ozemlja. Položaj sovjetske vojske je sedaj že tak, da niti ni mogoče več govoriti o edinstvenem vodstvu. V dovažanju ojačen na bojišče nastaja vedno večji zastoj, ker je nemško letalstvo v veliki meri razrušilo železniške proge v zaledju, zlasti v okolici vseh treh najvažnejših prometnih središč: Kijeva, Moskve in Leningrada.

Velika bitka tankov južno od Vitebska

Berlin, 17. julija. s. Nekaj tisoč sovjetskih vojakov je bilo spričo silnega pritiska nemških sil prisiljeno umakniti se proti vzhodu. V podoljskih gozdovih pa so bili ti oddelki obkoljeni in uničeni. 500 sovjetskih vojakov je bilo ujetih. Plen je bil ogromen. Nemške čete so imele pri teh operacijah neznatne izgube in so nadaljevale svoje prodiranje proti vzhodu.

Južno od Vitebska je besnela včeraj silna bitka, ki se je končala z novim nemškim uspehom. Več tisoč sovjetskih vojakov in oficirjev je bilo ujetih. Sovjeti so na področju koncentrirali vse svoje topništvo, ki je bilo še sposobno za borbo ter so ponovno skušali zadržati pohod nemških kolon proti vzhodu. Nemško težko topništvo pa je takoj poseglo v borbo in je rusko artilerijo polagoma izločilo. Nemška pehota je med tem prodrla preko Dnjeptra ter zavzela mesto okoliških oddelkov, ki so doslej zadrževali obupne napade sovjetskih čet. Sovjeti so očito mehnili, da so se nemški oklopni oddelki umaknili in so izvedli nov napad, a so pri tem naleteli na sveže nemške čete. V popoldanskih urah so bili popolnoma poraženi.

Bitka ob Ilmenskem jezeru

Helsinki, 17. julija s. Listi poročajo, da se na južnem odseku finskega bojišča že dokončuje velika bitka, ki se je zadnje dni razširila od Novgoroda severno od Ilmenskega jezera do Doske dune. Vse vesti o tej bitki kažejo, da so imele sovjetske čete ogromne izgube. Nemški strogolavci so povzročili strašno razdejavanje v ruskem zaledju in so razdejali tudi celo vrsto ruskih utrd. Uničili so mnogo ruskih motoriziranih oddelkov in tankov. Ogromni gozdovi severno od Estonije gore. V Estoniji je več večjih ruskih oddelkov obkoljenih. Med njimi in Leningradom so vse zveze prekinjene.

Položaj na finskem odseku

Helsinki, 17. jul. s. Vest z južnovzhodnega odseka finskega bojišča potrjujejo, da so finske čete na več krajih predrele sovjetsko utrjeno črto na Karelski ozini in da nezadržno prodirajo po področju med Ladokim jezerom in Finskim zalivom proti Leningradu. Sovjetske rezervne sile zamenjajo v protinapade. Ruske čete se morajo prenesto umakati. Hkrati postaja vedno bolj pritisak tudi od severne strani Ladokskega jezera. Novgorod je že padel. Nemški motorizirani oddelki že kontrolirajo železniško progo med Leningradom in Moskvjo. Nemške letalske sile so v Uglviki opazile oklopne oddelke in jih hudo bombardirale.

Ruska letala so v zadnjih 24 urah napadla spet več finskih krajev, a niso napravila večje škode. Finska lovna letala in protiletalsko topništvo so sestrelila 8 ruskih bombnikov. Eskadrilje nemških in finskih letal so stalno nad zapadno obalo Estonije, kjer je še nekaj sovjetskih gnezd. Letala so včeraj napadla pri Paldiskju zbirajoče se sovjetske torpedovke, ki so se skušale na vse načine izogniti nemškim in finskih bombam. Zadetih je bilo 7 torpedovk in rušilev.

Pri Hangöju se nadaljujejo topniške borbe. Finsko topništvo je poglavo v zrak več sovjetskih skladišč orožja in uničilo več vrsto baterij. Neko letališče je bilo hudo poškodovano. Finske čete so zavzele otoke Hørsö Björnholm in Lansman, ki leže zapadno od Hangöja. Sovjeti so se skušali razbremeniti in so napadli otok Valterholm vzhodno od Hangöja. Napad pa je bil odbit.

Vesti o izgubah

Berlin, 17. jul. d. V pristojnih krogih označujejo vse vesti o baje velikih izgubah nemške vojske na vzhodnem bojišču kot netočne. V resnici so bile dosedanje nemške izgube na vzhodu presenetljivo majhne.

Nemci ne pričakujejo več resnega odpora

Berlin, 17. jul. d. Nemška izvidniška letala so v teku svojih poletov včeraj ugotovila, da se umik sovjetske vojske vedno bolj pretvarja v nereden beg. Vojska beži sedaj v manjših oddelkih, s posamičnimi vozili, ki polnijo ceste proti vzhodu. Od take vojske ni pričakovati robenega borbenege odpora več. Izgleda, da so bili samo deli sovjetske vojske v stanju, da nudi odpor stalno ponavljajočim se nemškim napadom.

Rumuni zasedli prestolnico Besarabije

Bukarešta, 17. julija s. Včeraj zjutraj so rumunske čete zavzele Kišinjevo, glavno mesto Besarabije. V osrednjem delu dežele so se zadnje dni razvijale silne borbe, ki so se šele snoči zaključile. Rumunske čete so pri tem dosegle velike uspehe.

Madžarsko vojno poročilo

Budimpešta, 17. jul. Madžarsko uradno poročilo javlja: Madžarske čete še nadalje napredujejo v Podolju sredi ostrih bojev z rusko vojsko, ki skuša z obupnim naporom zadržati prodiranje. Sovjeti pošiljajo neprestano v boj oklopne oddelke, toda madžarske oklopne formacije so vse njihove poskuse odbile in so skupno z nemškimi četami preprečile vsak učinkovit odpor.

Budimpešta, 17. julija s. Propagandni urad madžarske vojske poroča, da so morale madžarske čete, ki operirajo v Podolju, v zadnjih dneh premagati hud odpor sovjetskih čet, ki so čestokrat prehajale v protinapade, ojačene z znatnimi oddelki tankov. Madžarske oklopne sile so skupno z nemškimi tudi v teh borbah dokazale, da so vredne vojaških tradicij madžarskega naroda. Sprčo svojih pogumnih napadov so bile deležne tudi pohvale in občudovanja nemških poveljnikov. Mnogo ujetnikov je madžarskim oficirjem pripovedovalo, da je 12. armijski zbor, ki je pod poveljstvom generala Ivanova branil Podolje, v zadnjih dneh mnogo trpel.

Desorganizacija sovjetske obveščevalne službe

Berlin, 17. julija. s. DNB poroča iz kompetentnih virov, da je bil največji uspeh nemškega letalstva uničenje obveščevalne službe Sovjetov in desorganizacija velikega števila generalnih štabov in višjih ter nižjih poveljstev. Boreče se čete so bile

na ta način odrezane od svojih poveljniških središč. Ujeti sovjetski oficirji so potrdili, da je bila obveščevalna služba dezorganizirana že v prvih 36 urah vojnega stanja po bombardiranju post in telefonskih ter brzojavnih zvez.

Letalske akcije

Berlin, 17. jul. d. Tudi v teku včerajšnje dne je nemško letalstvo izvedlo z velikim uspehom na vzhodni fronti več operacij v podporo kopne vojske. Napadeni so bili razni važni vojaški cilji sovražnika. Na južnem odseku fronte so nemška letala pri Vinici napadla neko sovražno kolono na umiku, 14 tovornih avtomobilov, ki so bili naloženi z municijo, je zletelo v zrak. Strogolavci so bombardirali neki železniški transport, ki je vozil vojaški material, ter ga popolnoma uničili. Šest sovražnih topniških baterij je bilo prisiljenih k molku.

Z uničenjem sovražnih eskadril bojnih in lovskih letal si je pridobilo nemško letalstvo neomejeno gospodstvo nad zračnim prostorom nad bojiščem.

Berlin, 16. jul. s. Uspehi, ki so jih dosegle nemške čete pri predoru Stalinove črte, so se sedaj še znatno povečali. K temu je v veliki meri prispevalo nemško letalstvo. Na področju med Černakovom in Brijaskom so nemška letala intenzivno bombardirala železniške proge, postaje, skladišča. Uničila so večje število železniških strojev in vagonov. Samo 15. julija je bilo razdejanih 23 železniških strojev in okrog 1000 vagonov. Vzhodno od Gomela so nemški bombniki naknadno napadli dolgo kolono avtomobilov in drugih voz. Najprej so kolono bombardirali, nato pa napadli še s strojnimi. Mnogo ljudi je bilo ubitih. Pobitih je bilo nad 600 konj.

Letalske izgube

Berlin, 17. julija s. Nemško letalstvo je 15. julija sestrelilo v letalskih spopadih 42 sovjetskih letal. Nadalnjih 106 aparatov je bilo uničenih na posameznih letališčih. Tako je sovražnik tega dne izgubil 148 letal.

Berlin, 17. julija. s. Eskadrilja lovskih letal pod vodstvom podpolkovnika Möldersa je v času od 22. junija do 12. julija v borbi proti Rusiji sestrelila 500 sovjetskih letal. Sama je v tem času izgubila le tri letala. Kakor poroča DNB je eskadrilja 12. julija v sedanji vojni dosegla že svojo 1200. letalsko zmago.

Torpedirana sovjetska ladja

Berlin, 17. julija. s. Skupina nemških brzih čolnov je 15. julija na Baltskem morju naletela na sovjetsko pomorsko eskadrilo. Kljub sovjetski premoči in silni obrambi so nemški torpedni čolni torpedirali eno sovražno ladjo, ki je bila hudo poškodovana. Nemška mornarica ni imela nobenih izgub.

Evakuacija Moskve

Zaradi nevarnosti nemškega prodora se seli vlada z diplomatskim zborom v Kazan

Washington, 17. julija. s. V poučenih krogih potrjujejo vest o evakuaciji Moskve. Informacije, ki so prispele v Washington, kažejo, da se je več ljudskih komisariatov in drugih važnih sovjetskih vladnih uradov že preselilo v Kazan, ki leži nad 700 km vzhodno od Moskve. Nadaljnja poročila potrjujejo, da se bo v najkrajšem času tudi ljudski komisariat za ljudske zadeve izselil iz Moskve v neko oddaljeno mesto. Skupaj z njim bo zapustil Moskvjo tudi ves diplomatski zbor,

ki je akreditiran za Kremelj. Listi poročajo, da se je ruska vlada odločila za te ukrepe zaradi naglega prodiranja nemških sil proti vzhodu. »New York Times« beleeži mnenje ameriških krogov, da bodo nemške oklopne divizije in finske čete, čim jim bo uspelo zavzeti Leningrad, prodre prosto vzhodu, da bi obkrožile Moskvjo. Tukajšnji krogi ugotavljajo, da vestem sovjetskega radia in agencij v Ameriki nič več ne verjamejo.

Ostavka japonske vlade

Ostavka naj omogoči sestavo nove vlade, ki bo dorasla notranjemu in mednarodnemu položaju

Tokio, 17. jul. s. Službeno je bilo smeli objavljeno, da je japonska vlada podala ostavko. Cesar je ostavko sprejel.

Službena agencija »Domei« poroča, da je do kolektivne ostavke prišlo zaradi tega, da bi mikado lahko imenoval vlado, ki bi bila kos tako notranjemu kakor mednarodnemu položaju. Po nalogu cesarja bo ministri predsednik Konojo še nadalje začasno vodil tekoče vladne posle.

Komunike o ostavki vlade je bil objavljen 40 minut po povratku kneza Konojo iz dvorca v Hajami, kjer je bil v avdiciji pri vladarju, ki je trajala 20 minut. Za ostavko se je ministrski svet odločil včeraj v prvih popoldanskih urah na izredni seji. Zunanji minister Maekawa, ki je bil že nekaj dni bolan, se ni mogel udeležiti te seje. Podal je ostavko na svoj položaj po generalnem tajniku ministrskega predsedstva.

V krogih, ki so blizu vlade, se zatrjuje, da ostavka Konojevega kabineta nikakor ne pomeni spremembe osnovnih smernic japonske politike, bodisi glede na notranjepolitična kakor tudi glede na mednarodna vprašanja. Predvsem se japonska politika na Kitajskem premočno nadaljuje. V okviru te politike je bil sklenjen

tudi pakt o tesnem sodelovanju z nacionalno vlado v Nankingu.

Washington, 17. jul. d. Japonsko poslanstvo je poslalo ameriškemu znanjstvu ministrstvu noto, v kateri se pritožuje zaradi postopanja ameriških oblasti s japonskimi ladjami v Panamskem prekopu. Zastopnik japonskega poslanstva je izjavil novinarjem, da ima nota obliko prošnje in ne demarše.

Tokio, 17. jul. d. Bivši vojni minister in vrhovni poveljnik japonske vojske na Kitajskem general Itagaki, ki je v sredo prišel v Tokio, bo danes v spremstvu vojnega ministra. Toje in šefa generalnega štaba sprejeli pri cesarju v avdiciji. Itagaki, ki spada med najuglednejše japonske vojaške osebnosti, je bil imenovan za poveljnika japonske vojske na Koreji.

Novi guverner Afirra

Vicko, 17. julija. d. Na mesto dosedanjega guvernerja Afirra admiralja Abrialja je bil za guvernerja imenovan general Weygand, ki pa ostane še nadalje tudi generalni inspektor francoskih posesti v Afirri. Za pomočnika guvernerja je imenovan dosedanj podguverner za Afir Chapel.

Ardite puntate da Uolchefit

Reperti nemici in fuga — Ulteriori ed efficaci attacchi aerei contro Tobruk — Un velivolo britannico abbattuto

Il Quartier Generale delle Forze Armate comunica in data di 16 luglio il seguente bollettino di guerra n. 406:

Nell'Africa settentrionale, a Tobruk, velivoli italiani e germanici hanno nuovamente colpito fortificazioni, batterie ed appostamenti portuali. Altre unità aeree germaniche hanno battuto aeroporti avanzati del nemico.

L'avversario ha compiuto incursioni aeree su alcune località della Cirenaica: nel

pressi di Bardia un velivolo britannico è stato abbattuto dalla difesa.

Nell'Africa orientale, il giorno 13 una nostra colonna di nazionali del valoroso presidio di Uolchefit ha effettuato una ardita puntata nello schieramento avversario, travolgendo brillantemente la resistenza del nemico, i cui reparti venivano volti in fuga. Il giorno 14 reparti coloniali dello stesso presidio di Uolchefit hanno attaccato unità indiane sloggiantole dalle loro posizioni.

Smeli sunki iz Uolkefita

Sovražni oddelki beže — Nadaljnji učinkoviti letalski napad na Tobruk — Eno angleško letalo sestreljeno

Glavni Stan Oboroženih Sil je objavil 16. julija naslednje 406. vojno poročilo:

V severni Afriki so v Tobruku italijanska in nemška letala znova bombardirala trdnjavske naprave, baterije in pristaniške naprave. Druge nemške letalske enice so napadle bližnja letališča sovražnika.

Sovražnik je izvršil letalske napade na nekaj krajev Cirenaike. V okolici Bardije

je obramba sestrelila eno angleško letalo.

V vzhodni Afriki je 13. julija naša kolona nacionalnih čet iz hrabre posadke v Uolchefitu izvršila smel napad proti sovražnim vrstam ter je na sijajen način zlomila odpor sovražnika. Čigar oddelki so bili poginani v beg. Dne 14. julija so kolonijalni oddelki iste posadke v Uolchefitu napadli indijske enice ter so jih pregnali z njihovih postojank.

Hrvatska vojska odhaja na vzhodno fronto

Včeraj je pregledal odhajajoče oddelke poglavnik doktor Pavelić

Zagreb, 17. julija. s. Jutri krenejo v Nemčijo trije bataljoni hrvatske pehote in 3 skupine topništva, ki bodo pozneje poslani na rusko fronto. V bližini Varazdina je general Kvaternik pregledal te oddelke in jih je nagovoril. Svečanosti so se razen zastopnikov vojaških in ustajških oblasti udeležili tudi načelnik itali-

janske vojaške misije na Hrvatskem general Oxilia, vojaški ataše polkovnik Re, nemški general Gleise von Horstenau ter zastopniki italijanskega in nemškega tiska. Jutri odpotuje tudi prvi oddelek hrvatskih mornarjev, ki bodo operirali na Crnem morju.

Roosevelt je končno odvrgel masko

Z najnovejšimi ukrepi je pokazal svojo pravo namero intervencije v sedanji vojni

Berlin, 17. julija. s. Nemški listi ostro kritizirajo agresivno politiko Roosevelta, ki je končno odvrgel svojo masko ter pokazal svoje prave namene. »Politico-diplomatska korespondenca« pripominja, da je Wilkie še enkrat potrdil obstoj tajnih obveznosti, ki jih je prevzel svoj čas Washington napram Londonu, v smislu, da bi Zedinjene države intervenirale v Evropi. Ta intervencija je bila že pred časom povsem jasno predvidena. Kakor se izve iz New Yorka, piše dalje poluradna agencija z Wilhelmstrasse, gre sedaj samo za to, da se ne čaka z rokami v žepu, temveč da se s kakršnimi koli intrigantskimi političnimi mahinacijami zvrne odgovornost za napad na Nemčijo. Vloga napadalca bi bila dejansko preveč nevarna Ameriki ne samo zaradi ozira na ameriško javno mnenje, ki so mu vedno zagotavljali, da je Amerika ogrožena od osi, temveč v prvi vrsti zaradi razvoja, ki bi mogel nastati zaradi obveznosti trojnega pakta med Italijo, Nemčijo in Japonsko.

Mine v Manilskem zalivu

Washington, 17. jul. d. Mornariško ministrstvo javlja, da je od 17. t. m. dalje vsem trgovskim ladjam prepovedan dostop v pristanišče Manilo na Filipinih, razen s posebnim dovoljenjem. Isti predpisi veljajo tudi za odhod ladij iz pristanišča. Drugo poročilo javlja, da je ameriška vojna

mornarica položila v Manilskem zalivu mine. Od včeraj dalje je zato samo podnovi dovoljena ladjam plovba v zalivu.

Novi oboroževalni krediti

Washington, 17. jul. d. Mornariški odbor senata je včeraj odobril kredit 585 milijonov dolarjev, ki bo porabljen za vojno mornarico. Kredit je deloma določen za proizvodnjo neke nove tajne vrste razstreliva, deloma pa bo služil za razširjenje obstoječih arzenalov.

Ameriški vojaški zastopniki v Gibraltarju

Berlin, 17. julija. s. Včeraj so se razširile vesti, da je prišlo več ameriških vojaških zastopnikov v Gibraltar. »Börsen-zeitung« komentira to vest in pravi, da je mogoče pojav zastopnikov ameriških oboroženih sil na angleškem oporišču spravit v zvezo z Rooseveltovimi načrti, ki gredo med drugim tudi za tem, da bi se ameriška vojska polastila španskih in portugalskih posestev na Atlantskem oceanu. Jasno je, da si hočejo Zedinjene države preskrbeti trdna oporišča na robu evropskega kontinenta in da Anglija z vsemi sredstvi podpira take napadalne načrte. Toda tudi realizacija še tako strašnih načrtov ne bo mogla preprečiti končnega poraza Velike Britanije.

Žrtve letalskega napada na Messino

Rim, 17. julija. s. Včeraj je bil objavljen službeni seznam žrtev angleškega letalskega napada v noči od 14. na 15. julij na Messino. Pri tem napadu so bili ubiti 4 civilisti, med njimi 3 dečki v starosti od 6 do 14 let. Ranjenih je bilo 23 ljudi v starosti od 16 do 57 let. Med ranjenci je pet žena, 5 delavcev, 5 črnih srajc in več drugih nameščencev.

50.000 hrvatskih delavcev za Nemčijo

Berlin, 17. julija. d. Med nemško in hrvatsko vlado je bil dosežen sporazum o zaposlitvi hrvatskih delavcev v Nemčiji. Prvo skupino bo tvorilo 50.000 hrvatskih delavcev, ki bodo delali pod istimi pogoji kakor nemški delavci.

Izgon Židov iz Zagreba

Zagreb, 17. julija. s. Listi poročajo, da se Židje nič kaj ne ravnaajo po odredbah, ki so bile glade njih izdane na Hrvatskem. Predvsem ne nosijo predpisanih znakov, a tudi ne izpolnjujejo drugih odredb. Zaradi tega so pričele oblasti Žide odseljevati zlasti iz Zagreba. Prvi transport, v katerem je bilo okrog 400 Židov, je bil že odpeljan. Žide bodo porabili pri raznih javnih delih na deželi.

Velikanski gozdni požari v Španiji

Madrid, 17. julija. s. V pokrajini okrog mesta Las Palmas so izbruhnili velikanski gozdni požari. Veliki oddelki gasilcev, vojska in civilisti so dva dni gasili požar in ga omejevali. Zaenkrat še ni mogoče dognati, kakšna je škoda. Požari pa so zavzeli zelo širok obseg.

Listino dei prezzi massimi per gli esercizi pubblici

L'Alto Commissario per la Provincia di Lubiana ai sensi dell'ordinanza n. 17 in data 9 maggio 1941-XIX fissa i seguenti prezzi massimi per gli esercizi pubblici di prima e seconda categoria (i cui prezzi sono indicati tra le parentesi) della città di Lubiana:

Ristoranti

Pietanze: antipasto misto 6.— (5.—); brodo 1.50 (1.—); zuppa di pesce 7.— (5.50); minestrina 2.— (1.50); Pasta asciutta 3.50 (2.20); contorni e insalate 3.— (1.50); manzo 4.— (2.50); arrosto di vitello 6.— (4.—); arrosto di suino 6.50 (4.50); filetto naturale 6.— (4.—); filetto di Vienna 6.80 (5.—); bistecca con uova 5.50 (5.70); pollice arrosto 10.— (8.—); Braciola 6.— (4.80); risotto 3.50 (2.80); gulas piccolo 3.— (2.—); gulas grande 5.— (3.—); fegato, rene piccolo 2.30 (1.20); fegato, rene grande 4.50 (2.60); trippe piccole 2.30 (1.20); trippe grandi 4.50 (2.60); salsiccia di Carniola 180 gr 3.80 (3.40); salsiccia di Vienna 1.90 (1.70); prosciutto 100 gr 6.— (4.—); salami 5.70 (3.80); filetti d'acciuga 4.— (3.50); selvaggina - prezzi di giornata; pesce - prezzi di giornata; burro, marmelata 1.70 (1.20); piatti di due uova 5.— (4.—); dolci del giorno caldi 5.— (2.—); gelati in coppa 4.— (3.—); omelette con verdura 6.— (—); omelette con prosciutto 6.50 (—); frutta 2.— (1.70); torta 2.60 (1.30); composta nostrana 2.60 (1.20); composta assortita - prezzi di giornata; formaggio in genere 100 gr 3.80 (2.—); pasto a prezzo fisso (locale) 7.60 (5.50); pasto a prezzo fisso (italiano) 13.— (7.—).
Beverande: vini da pasto al lit 8.40 (7.60); vini assortiti 11.40 (9.10); birra nostrana di 5 di 2.60 (2.60); birra nostrana di 3 di 1.50 (1.50); birra nostrana in bottiglie 3.— (3.—); acqua minerale 1 di 0.55 (0.30); acqua di soda 1 di 0.55 (0.30); succo di lampone con soda di 2 di 1.90 (1.—); limonata con acqua di soda di 2 di 1.90 (1.—); aranciata con acqua di soda 1.90 (1.—); vino misto con acqua minerale 1.50 (1.—); liquori nostrani 2.30 (1.30); acquavita nostrana 1.50 (0.50); caffè nero e cappuccino 1.50 (0.80); caffè latte 1.90 (1.20); caffè turco 2.30 (1.50); tè corretto 3.— (1.20); latte 1.20 (0.80).

Caffè

Caffè: caffè nero 1.70 (0.80); caffè latte 2.10 (1.20); cappuccino 1.70 (0.80); caffè turco 2.30 (1.50); caffè «negro» 2.30 (1.50); caffè grano 1.90 (1.—); latte caldo e freddo 1.15 (0.80).

Beverande calde: porzione di tè (liscio) 3.— (1.—); porzione di tè corretto 3.80 (1.70); bicchiere di tè 1.90 (0.70); bicchiere di tè corretto 2.60 (1.50); punch grog 3.40 (2.—); limonata calda 2.30 (1.—).

Beverande rinfrescanti: succo di lampone, limonata, aranciata 2.10 (1.—); acque minerali, soda 0.60 (0.30).

Vini: vino misto con acqua minerale (Spritzer) 1.90 (1.—); bicchiere di vino dessert (paesano) 2.10 (1.20); bicchiere di vino dessert (orig.) 3.— (1.50); bicchiere di malaga, chery 3.80 (2.65); zvizek 1 litro 9.50 (7.60); vino bianco 1 litro 11.40 (7.60); vini fini 1 litro 13.70 (9.10); vini speciali 15.20 (—); vino in bottiglie orig. 7 di 22.80 (15.20); Perla di Frusca-gora 24.70 (—); Perla di Frusca-gora 1/2 11.50 (—).

Cibi: fior di latte 2.30 (1.—); burro, miele, marmellata 2.10 (1.15); salame, porzione piccola 10 dchg 3.80 (2.—); salame, porzione grande 6.80 (3.80); formaggio, porzione piccola 10 dchg 2.30 (1.—); formaggio, porzione grande 3.40 (2.00); prosciutto, porzione piccola 10 dchg 3.80 (2.—); prosciutto, porzione grande 6.80 (3.80); salsiccia 3.80 (2.—); salsiccia 1/2 2.30 (1.70); luganiche di Vienna 2.30 (1.70); sandwich 2.30 (1.70); pane con prosciutto o salame 2.50 (1.75); pane col burro 1.90 (1.15); colazione di Vienna 5.30 (3.50); uova e cibi di uova 5.— (4.—).

Pensioni negli alberghi

Per almeno 8 giorni di soggiorno gli alberghi sono obbligati a praticare alla clientela pensione, comprensiva della camera, colazione, pranzo e cena ai seguenti prezzi: alberghi I categoria (camera con proprio bagno) 70 lire; alberghi I categoria (comprese il bagno comune) 60 lire; alberghi II categoria (comprese il bagno comune) 50 lire; alberghi II categoria (senza bagno) 40 lire.

Percentuali di servizio

Sono stabilite in aumento, sui prezzi fissati, le seguenti percentuali di servizio: ristoranti di I categoria 10%; caffè 15%; per gli alberghi 10%.

Note

Sono esercizi di prima categoria: Banko Ignacij, Smartinska 3; Cerne Jernej, Dalmatinova 15; Dolničar Maks «Emona»;

«Daj-Dam» Aleksandrova cesta; «Zvezda» Kongresni trg; «Sestica» Tyrševa 6; «Slon» Tyrševa; Košak Jožefa, Prešernova; Majcen Ciril, Kolodvor e Tyrševa; «Metropol» Masarykova; «Nebočnik» Gajeva; «Kavarna Prešeren» Marijin trg; «Rio» Selenburgova; Slamič Josipina, Gosposvetska; «Europa» Tyrševa; «Figovec», Na Ajdovščini; «Union» Miklošičeva; «Kavarna Vesel» Miklošičeva cesta.

Sono esercizi di seconda categoria tutti gli altri nei quali si vendono pietanze e bevande sopra elencate. Ogni esercizio pubblico, cui il presente listino si riferisce, dovrà tenere esposto in luogo ben visibile, un cartellino con l'indicazione della categoria cui appartiene, ed il listino stesso.

Tutti i locali comunque denominati che vendono i generi elencati nel presente listino devono attenersi ai prezzi massimi fissati. Per le pietanze e le bevande non

Maksimalni cenik za gostinske obrate

Visoki komisar za Ljubljanski pokrajno je na podlagi naredbe št. 17 z dne 9. maja 1941/XIX določil za gostinske obrate v Ljubljani naslednje maksimalne cene:

Restavracije

Jedila (prva cena velja za obrate I. kategorije, cena v oklepajih pa za obrate II. kategorije): predjedi 6.— (5.—), čista juha 1.50 (1.—), ribja juha 7.— (5.50), juha z kuhana 2.— (1.50), italijanski rezanci 3.50 (2.20), prikuhe in solate 3.— (1.50), goveje meso 4.— (2.50), telečja pečenka 6.— (4.—), svinjska pečenka 6.50 (4.50), naravni zrezek 6.— (4.—), dunajski zrezek 6.80 (5.—), bifstek z jajcem 8.50 (5.70), perutina pečena 10.— (8.—), brzoja 6.— (4.50), rizota 3.50 (2.80), mali gulaš 3.— (2.—), veliki gulaš 5.— (3.—), jetra, ledvice male 2.30 (1.20), jetra, ledvice velike 4.50 (2.60), vampi mali 2.30 (1.20), vampi veliki 4.50 (2.60), kranjska klobasa 180 g 3.80 (3.40), hrenovka 1.90 (1.70), gnaj 100 g 6.— (4.—), salama 5.70 (3.80), sardelne fileti 4.— (3.50), divjačina in ribe po dnevnici ceni, surovo maslo, marmelada 1.70 (1.20), jajčne jedi iz dveh jajc 5.— (4.—), močnata topla jedila 5.— (2.—), sladoled v čaši 4.— (3.—), omeleta z zelenjavo 6.— z gnjatjo 6.50, sadje 2.— (1.70), torta 2.60 (1.30), domač kompot 2.60 (1.20), fini kompot po dnevnici ceni, domač sir 100 g 3.80 (2.—), menu 7.60 (5.50), italijanski menu 13.— (7.—).

Pijače: namizna vina za en liter 8.40 (7.60), sortirana vina 11.40 (9.10), domače pivo 5 di 2.60 (2.60), domače pivo 3 di 1.50 (1.50), v stekleničah 3.— (3.—), mineralna voda in soda 1 di 0.55 (0.30), malinov, limonada, oranžada s soda vodo 2 di 1.90 (1.—), brizganec 1.50 (1.—), domači likerji 2.30 (1.30), domače žganje 1.50 (0.50), črna kava in kapucin 1.50 (0.80), bela kava 1.90 (1.20), turška kava 2.30 (1.50), čaj z dodatkom 3.— (1.20), mleko 1.20 (0.80).

Kavarne

Kava in tople pijače: črna kava in kapucin 1.70 (0.80), bela kava 2.10 (1.20), turška kava ali zamorec 2.30 (1.50), žitna kava 1.90 (1.—), vroče ali mrzlo mleko 1.15 (0.80), porcija čaja 3.— (1.—), z dodatkom 3.80 (1.70), čaj v kozarcu 1.90 (0.70), z dodatkom 2.60 (1.50), punč, grog 3.40 (2.—), vroča limonada 2.30 (1.—).

Pijače: malinov, limonada, oranžada 2.10 (1.—), mineralne vode, sodavica 0.60 (0.30), brizganec 1.90 (1.—), čaša domačega desertnega vina 2.10 (1.20), čaša originalnega desertnega vina 3.— (1.50), čaša malaga, chery 3.80 (2.65), cviček 1 liter 9.50 (7.60), navadno belo vino 11.40 (7.60), sortirano vino 13.70 (9.10), specialna vina 15.20, v originalnih buteljkah 7 di 22.80 (15.20), frušogorski biser 24.70, pol litra 15.20.

Il pittore della montagna Edo Deržaj

Da tre mesi che mi trovo a Lubiana, questa è la terza mostra d'arte che ho avuto il piacere di visitare. Senonché è la prima che vedo raccontata insieme 78 lavori di un solo pittore, anzi di un pittore, letterato ed alpinista.

Edo Deržaj, nato a Lubiana nel 1904, assolti gli studi magistrali, avrebbe preferito entrare in qualche Accademia d'Arte, se le condizioni di famiglia non lo avessero obbligato a fare l'insegnante nelle piccole borgate della Slovenia, ciò che non gli impedì di proseguire privatamente i suoi studi preferiti. Dopo 3 anni, lasciò l'insegnamento, ritornò a Lubiana, ove frequentò la scuola d'arte privata «Probus», per poi recarsi all'Accademia d'arte di Zagabria. A scopo di studio trascorse qualche tempo anche in Italia, in Germania, nel Belgio ed in altri paesi. Alpinista appassionato sin dall'infanzia,

elenate nel presente listino, devono venir praticati i prezzi massimi stabiliti nel listino in vigore al 15 marzo 1941-XIX, e per quelle per le quali non fossero disposti prezzi massimi o fossero praticati prezzi inferiori ai prezzi massimi, continueranno ad essere praticati i prezzi di fatto corrisposti alla stessa data.

Tutti i ristoranti, trattorie, osterie, ecc. sono obbligati a fornire un pasto a prezzo fisso. Il pasto a prezzo fisso «italiano» consiste di brodo (zuppa) oppure pasta asciutta o riso, carne oppure pesce oppure uova, con contorno, formaggio oppure frutta, e pane. Il pasto a prezzo fisso «locale» consiste di brodo (zuppa), manzo con due contorni e pane.

Le mance sono proibite. Sono esclusi dall'obbligo d'applicare la percentuale di servizio i ristoranti di IIA categoria.

Il presente listino entra in vigore il 14 luglio 1941-XIX.

Lubiana, 9 luglio 1941-XIX.

L'Alto Commissario Emilio Grazioli

Jedila: smetana 2.30 (1.—), surovo maslo, med marmelada 2.10 (1.15), salama ali gnajt mala porcija 10 dkg 3.80 (2.—), velika porcija 6.80 (3.80), sir, mala porcija 10 dkg 2.30 (1.—), velika porcija 3.40 (2.—), klobasa 3.80 (2.—), pol klobasa ali hrenovka 2.30 (1.70), obloženi kruh 2.30 (1.70), žemlja z gnjatjo ali salami 2.50 (1.75), kruh z maslom 1.90 (1.15), dunajski zajtrk 5.30 (3.50), jajca in jajčne jedi 5.— (4.—).

Penzije v hotelih

Pri bivanju najmanj 8 dni so za hotele obvezne tele cene penzij, obsegajočih sobo, zajtrk, obed in večerjo: hoteli I. kategorije (soba z lastno kopalnico) 70 lir, hoteli I. kategorije (vstevši skupno kopalnico) 60 lir, hoteli II. kategorije (vstevši skupno kopalnico) 50 lir, hoteli II. kategorije (brez kopalnice) 40 lir.

Pribitek za postrežbo

K predpisanim cenam se določajo naslednji pribitki za postrežbo restavracije I. kategorije 10%, kavarne 15%, penzije v hotelih 10%.

Pripombe

Obrati I. kategorije so: Banko Ignacij, Smartinska 3; Cerne Jernej, Dalmatinova 15; Dolničar Maks, «Emona»; «Daj-Dam»; «Zvezda»; «Sestica»; «Slon»; Košak Jožefa, Prešernova; Majcen Ciril, kolodvor in Tyrševa; «Metropol» Masarykova; «Nebočnik»; «Kavarna Prešeren»; «Rio»; Slamič Josipina, Gosposvetska; «Evropa»; «Figovec»; «Union»; «Kavarna Vesel», Miklošičeva.

Obrati II. kategorije so vsi ostali obrati, v katerih se prodajajo zgoraj naštetih jedila in pijače. Vsak gostinski obrat, na katerega se nanaša ta cenik, mora na vidnem kraju imeti tablico, z navedbo kategorije, v katero spada, in cenik.

Vse, kakor koli imenovane obratovnalnice, ki prodajajo predmete, navedene v tem ceniku, se morajo ravnati po določenih maksimalnih cenah. Glede jedi in pijač, ki niso našteje v ceniku, se morajo uporabiti maksimalne cene, določene s ceniki, veljavnimi dne 15. marca 1941-XIX; glede starih, za katere ne bi bile določene maksimalne cene ali bi se uporabljale nižje kakor maksimalno določene cene, se morajo se nadalje uporabiti cene, ki so se dejansko plačevale na omenjeni dan.

Vse restavracije, gostilne, kreme id. so obvezne postrežbi z menujem. Italijanski menu se sestoji iz juhe ali italijanskih rezancev ali riža, mesa ali ribe ali jajc s prikuho, sira ali sadja in kruha. Domači menu se sestoji iz juhe, govedine z dvema prikuhama in kruha.

Napitnine so prepovedane. Restavracije II. kategorije ne smejo pobirati pribitka na postrežbo.

Gornji cenik stopi v veljavo 14. julija 1941-XIX. Visoki komisar Emilio Grazioli

dalla società letteraria «Vodnik» e da altri enti.

Ma il pittore supera il letterato ed ogni suo quadro ha l'eloquenza di un intero volume. Basti accennare ai suoi quadri «La primavera sul Krivavec», «Nebbie sulla valle», «Il Tricorno dalle Karavanke», «Gli abeti», «Le Alpi di Bohinj», «Prima della tempesta», «Dopo la tempesta», «Lubiana nel sole», «L'inverno a Barje», «Le magnolie», «Il phyllocactus», «La Lubianica di sera», e tanti altri.

Edo Deržaj è indubbiamente il migliore pittore sloveno della montagna, che per

lui rappresenta non un mondo fantastico, ma un mondo reale pieno di vita, potente e dinamica. Lasciamo ai critici d'arte l'analisi particolareggiata delle caratteristiche della sua arte personale ed originale. A noi basti formulare l'augurio che il pittore Edo Deržaj faccia conoscere i suoi lavori anche nelle altre città d'Italia. Così il popolo italiano potrà conoscere nel modo migliore la nuova Provincia di Lubiana e le impervie montagne, sulle quali i valorosi fanti d'Italia hanno portato il nostro tricolore.

Umberto Urbani.

Arresti e chiusure di locali per maggiorazione dei prezzi

Le squadre della R. Questura incaricate della vigilanza annonaria nei giorni scorsi hanno dichiarato in contravvenzione, per abusiva maggiorazione dei prezzi, i seguenti esercenti che sono stati denunciati all'autorità giudiziaria: Jakčič-Rupnik Francesco, colonniali, Turjak; Slamič Francesco, macelleria, Gosposvetska 6; Legiša Bruno, panetteria, Viška 16; Ocvirk Maria, macelleria, Povšetova 1; Pušnik Rodolfo, macelleria, Sv. Petra nasip 29 e Galjot Anna, latteria, Zabjek 6.

Nei confronti, invece, dei sottoelencati, tenuto conto della gravità della infrazione commessa, oltre alla denuncia all'autorità giudiziaria, l'Ecc. l'Alto Commissario ha disposto la sospensione della loro attività e la chiusura dell'esercizio per una durata che va da 2 a 10 giorni: Olup Giuseppe, manifatture, Stari trg 2; Klavžar Luigi, calzoleria, Vošnjakova 4; Müller Giovanni, macelleria, Janševa 15 e Bres-

kvar Giovanni, macelleria, Cesta v Mestni log 1.

È fatto obbligo ai predetti di corrispondere i salari al personale dipendente per tutta la durata della chiusura.

Nei riguardi dell'esercente Javornik Giuseppe con macelleria in Via Nabrežje 20, è stata revocata la licenza dell'esercizio. È stato, poi, proceduto all'arresto dei seguenti esercenti ed ordinata la revoca della licenza perché, nonostante le numerose contravvenzioni subite, continuavano a vendere a prezzi superiori a quelli fissati dal listino: Podboršek Paolo, macelleria, Tyrševa 97 e Sef Giuseppe, fornaio, Florjanska 21.

Infine è stata inflitta un'ammonda di Lire 350 all'esercente negozio di coloniali Kregar Doroteja, Dravljje 277, perché non aveva esposto nei locali del suo negozio il listino dei prezzi attualmente in vigore.

Aretacije in zapora lokalov zaradi previsokih cen

Ljubljana, 17. julija. Patrole Kr. Kvesture, ki nadzorujejo prodajo živil in blaga, so ugotovile v preteklih dneh prekrške obstoječih odredb zaradi pretiranih cen pri sledečih trgovcih in obrtnikih, ki so bili ovadeni sodišču:

1. Jakčič-Rupnik Franciška, trgovina s kolonialnim blagom, Turjak;
2. Slamič Franc, mesarija, Gosposvetska cesta 6;
3. Legiša Bruno, pekarna, Viška c. 16;
4. Ocvirk Marija, mesarija, Povšetova 1;
5. Pušnik Rudolf, mesarija, Sv. Petra nasip 29;
6. Galjot Ana, mlekarja, Zabjak 6.

Pri sledečih trgovcih je Visoki Komisar zaradi večjih prekrškov, razen ovadbe sodišču, odredil ukinitve obratovanja in zatvoritev trgovin za dobo od 2 do 10 dni.
1. Olup Josip, manufaktura, Stari trg 2.
2. Klavžar Alojz, čevljarstvo, Vošnjakova 4.

Nadaljevanje regulacije Malega grabna Delo se je pričelo v ponedeljek — Zaenkrat dela le okrog 10 delavcev, pozneje bo pa lahko zaposlenih do 100

Ljubljana, 17. julija. Z regulacijami rek pri nas bo še precej dela. Že sama regulacijska dela na Barju bodo zahtevala še mnogo stroškov in bodo lahko končana le v daljši dobi. Regulacija rek na Barju, Ljubljane in njenih pritokov, služi skupnemu namenu: osušenju močvirnih zemljišč. To pa ne velja za regulacijo Gradaščice in Malega grabna. Tudi ti reki sta pritoka Ljubljane in se izliva v njo na severnem robu Barja. Toda Gradaščica ima hudoourniški značaj in prideka na Barje izpod Polhograjskih dolomitov. Regulacija Gradaščice je potrebna, da bi preprečili povodnji v Polhograjski dolini: Gradaščica v spodnjem delu zastaja, v zgornjem pa ob deževju dere s sivo hudoournika. Zgoraj preplavlja travnike in njive, nižje, pri Dobravi in Bokalcu, pa trga rodovitno zemljo. Mali Graben je nekoliko manjši od Gradaščice in ne tako nevaren ob nalivih, vendar pa dela vodo veliko škodo v Mestnem logu, kjer je struga zelo vijugasta. Voda si išče ob vijugah vedno novo strugo in trga zemljo.

Mali graben so začeli regulirati že v letih velike gospodarske krize. Regulacijska dela so začeli od ustja navzgor. Reka je regulirana že nekaj kilometrov v Mestnem logu, niso pa se odpravljene največje vijuge med Mestnim logom in Tržaško cesto. Zadnje čase je delo počivalo in zdlo se je, da so nanj sploh pozabili.

V ponedeljek so pa delavci zopet zasedli lopate v Mestnem logu, da izkopljejo Malemu grabnu novo, ravno strugo ter zasujejo staro vijugasto. Zdjaj je pri pripravljalnih delih zaposlenih samo še okrog 10 delavcev, pozneje bo pa delo lahko dobilo celo okrog 100 ljudi.

Mestni log je bil pred desetletji še zelo oddaljen od mesta. Pred sto leti je bilo tam še lovišče, kjer se zdaj že vedno bolj razvijajo nova naselja. Zemljišče je bilo močvirno in na njem so živele še številne močvirne ptice. Na tiste čase nas spominja lovski paviljon na koncu Ceste dveh cesarjev in ime ceste same. L. 1821, ko je bil v Ljubljani zgodovinski kongres po končanih napoleonskih vojnah, je bilo dobro poskrbljeno tudi za zabavo visokim gostom. V Mestnem logu so priredili velik lov in v ta namen sezidali lovski paviljon, ki je bil pred leti obnovljen.

Ko bo reguliran Mali graben do konca Mestnega loga, se bo zemljišče še bolj osušilo, tako da bo sčasom povsem izgrabilo barjanski značaj, kakor ga je že med Gradaščico in Malim grabnom. Vzdož Ceste dveh cesarjev je zdaj že precej obdelane zemlje, travniki pa dajejo dobro, sladko seno.

Beleznica

KOLENDAR

Danes: Četrtek, 17. julija: Aleš, Marcelina. DANAS JE PRIREDITVE Kino Matica: Domovina. Kino Slova: Peklenska pošast. Kino Union: Zvezna maska. Veseli teater: ob 20.30 v Delavski zbornici. Včeraj je bilo pomotoma objavljeno, da je začel ob 21. Razstava slik Edo Deržaja v palači Bata, odprta od 9. do 12. in od 15. do 18. DEZURNE LEKARNE. Danes: Dr. Kmet, Tyrševa cesta 43, Trnkoczy ded, Mestni trg 4, Ustar, Selenburgova ulica 7.

Malo italijanščine za vsak dan

21

»Pa reci, da ni res. Zdjaj pa res že nekaj znam,« se je spet postavil gospod Piškur. »Kaj se pravi: znam?«

»Sò.«

»Adesso sò qualche còsa,« je vedel povedati po italijansko.

»Bène. Danes se naučimo glagola znati, ki pomeni tudi: vedeti, — sapère.«

»Ali je tudi nepravilen?«

»Tudi.« Bolči je vzel spet list papirja in pisal.

Presente

Sò — vem, znam; sái — veš, sa — ve; sappiamo — vemo, sapète — veste, sanno — vedo.

Imperfetto

Sapèvo — vedel, vedela sem; znal znala sem; sapèvi, sapèva; sapevamo, sapevate, sapevamo.

Passato remoto

Séppi — zvedel, — a sem, zaznal, — a sem; sapèsti, séppe; sapèmmo, sapèste, séppero.

»Ali ga vidite, passato remoto? V 1. in 3. osebi ednine in 3. osebi množine imamo posebno osnovo se p p. V ostalih osebah je osnova normalna, nedoločniška, sap-! Nekaj podobnega smo videli tudi pri »vedere!«

Futuro

saprò — vedel, — a, znal, — a bom; saprà, saprà, saprèmo, saprèmo, saprèmo.

»Kar smo opazili pri »vedere«, opazimo tudi pri »sapère«. Futur se ne glasi »s a p e r è«, kakor bi pričakovali, marveč »s a p r è«. E' v predzadnjem zlogu odpade tudi v sedanjem pogojniku.«

Condizionale presente

Saprèi — jaz bi vedel, — a, znal, — a; saprèsti, saprèbbe, saprèmmo, saprèste, saprèbbero.

Imperativo

Sáppi! — vedi, znaj! Sáppia! — naj ve, zna! Sáppiamo! — vedimo, znajmo! Sáppiate! — vedite, znajte! Sáppiano! — naj vedo, znajo!

Presente del congiuntivo

Ch'io sappia — da vem, znam; che tu sappia, ch'egli sappia, che noi sappiamo, che voi sappiate, ch'essi sappiano.

Imperfetto del congiuntivo

Sapèssi — naj bi vedel, — a, znal, — a; sapèssi, sapèsse; sapèssimo, sapèste, sapèssero.

Participio passato

Sapùto — vedel, — a.

Sestavljeni časi z »avere«, torej: Passato prossimo: hò sapùto — sem

zvedel, zaznal

Trapassato prossimo: avèvo sapùto — sem bil zvedel, zaznal

Trapassato remoto: èbbi sapùto — sem bil zvedel, zaznal

Futuro anteriore: avrò sapùto — bom (prej) zvedel, zaznal

»Tako.«

Bolči je odrinil papir.

»Grázie. Siámo contenti con vói,« se je odrezal gospod Piškur.

»Bisógna mèttere, di' d'òpo, contentò'. Bisógna dire: contenti di vói. Avète capito?« je popravil Bolči.

»Nò,« je priznal odkritosrčno gospod Piškur po krajšem oklevanju.

»Bisógna — treba je. Bisognàre,« je razlagal Bolči, »je brezoseben glagol, kakor mnogo drugih, zlasti takih, ki izražajo vremenske pojave, tudi v slovensčini: dani se, bliska se in podobno. Rabimo take glagole vedno v 3. osebi ednine. »Mèttere' postaviti. »D'òpo — za. Ali si zdaj razumel? Čakaj, ponovim: Bisógna mèttere, di' d'òpo, contentò' — treba je postaviti, di' za, contentò', ne: contenti con (kakor v slovensčini: zadovoljen s ali z...), ampak: contenti di!«

»Ah, adesso capisco. Grázie — še enkrat?« je rekel gospod Piškur.

»Še enkrat — ancóra úna vólta.«

»Grázie ancóra úna vólta.«

Ne zanemarjajte dela na vrtovih in njivah!

Tu in tam se je začetna vnema za obdelovanje zemlje med meščanstvom polegla — Pridelke bo treba tudi konzervirati za zimo

Ljubljana, 17. julija. Vnema, s kakršno so se naši meščani in tudi mnogi delavci na deželi lotili pomladi obdelovanja zemlje, nima primera. Niti med prvo svetovno vojno ni bilo v mestih obdelane toliko ledine kakor letos. Mnogi lastniki zemlje so tudi radi dali v obdelovanje zapuščenega zemljišča, čeprav pri nekaterih niso zalegla vsa opozorila mestne občine in prošnje revnih ljudi. Vsekakor bi bilo lahko obdelane še več zemlje. Žeteli pa moramo vsaj, da bi ljudje skrbno nadaljevali delo na zemlji, kjer so že začeli.

MESTO ZELENJADARJEV
Kakor da je Ljubljana mesto zelenjadarjev se letos razprostrajo povsod zelenjadni vrtovi. Velik zelenjadni vrt je celo na enem manjših trgov — na Marmontovem — in krompir rase tudi na mnogih parcelah ob ulicah, kjer je še kaj nezazidanih vrzeli. Marsikje je zemlja tako skrbno obdelana, da bi jo lahko razkazovali celo prislunim kmetom in poklicnim zelenjadarjem v zgrad. Zato tudi rastline lepo uspevajo. Pričakovati smemo, da bodo mnogi meščani prideli celo lepši krompir kakor kmetje. V splošnem pa lahko presodimo, da bo letošnja letina v Ljubljani precej dobra.

NEKATERI SO DELO ZANEMARILI
Od vseh meščanov seveda ne smemo pričakovati, da se bodo dovolj potrudili ter vztrajali pri sorazmerno precej težkem delu vse leto. Se manj pa smemo od njih zahtevati, da morajo imeti dovolj izkušenj. Vendar pa ne moremo opravičevati tistih, ki so se spomlad preklopavali zemljo in ki so mislili, da je dovolj za vse leto, če je znoj tedaj orosil zemljo. Posadili so okopavine — tu in tam v precej grobo obdelano zemljo — okopavanje pa jim že ni več dišalo. Vendar je bil krompir povsod okopan. Nekateri so se celo tako trudili, da so hodili plest med krompir sproti.

SE VEDNO NEOSIPAN KROMPIR
Čeprav krompir ni posebno razvijena rastlina, vendar ne smemo misliti, da rodi sam od sebe in da ne zahteva skrbne nege. Letos je bilo mnogo krompirja posajenega na ledinah. Meščani so zvedeli, da ledine ni treba gnojiti, češ da splošna zemlja dobro rodi tudi brez gnoja. Krompir je res

skoraj povsod na ledinah lep, zlasti, če je bil pravilno okopan in osipen. Nekateri obdelovalci pa niso okopavali ob pravem času; dela so se lotili, ko se je plevel že preveč razpasel ter je dušil krompir. Okopavali so pa tudi, ko je bila zemlja bodisi pretrda ali premokra. Vendar to še ni bila največja napaka. Mnogo bolj se bo maščevalo, ker mnogi niso pravilno osipali krompirja, a nekateri so to delo celo opustili. Kdor prideluje okopavine, bi moral vsaj vedeti, da jih je treba okopavati in osipavati. Nekateri meščani so pa najbrž mislili, da je osipavanje nepotrebna navada. Zopet drugi so sicer osipali krompir, a prepozno, ko so cime že začele polegati in se niso mogle več okrepiti. Osipavali so tudi preizkušeno. Osipati je treba vsaj pedenjsko visoko.

ZANEMARJENA KORUZA
Najmanj izkušenj imajo naši meščani s pridelovanjem koruze, vendar bi morali vsaj vedeti, da spada tudi med okopavine. Opozorili smo jih že, da je posebno potrebno osipavati koruzo. Naši pridelovalci koruze pa očitno niso računali, ko so koruzo sadili, da jo ne treba okopavati in osipavati; nasadili so jo brez vsakega reda, ne v vrstah kakor krompir, tako da je bilo okopavanje zelo oteženo. Mnogi se zdaj niso osipali koruze in kaže, da na to sploh ne mislijo, saj bi se zdaj tega dela že težko lotili, zlasti še, ker je koruza posajena med fižolom ali celo med krompirjem in so se rastline preveč razrasle. Kaže, da bi bila koruza lepa ter bi dobro rodila, če bi ne ravnali z njo tako mačehovsko. Škoda je zemlje, saj bi na njivah, kjer rase po vsej sili koruza, lahko uspevali drugi pridelki. Seveda bi pa morali vsako rastlino, ki spada med okopavine, primerno gojiti.

POZOR NA ŠKODLJIVCE!
Če meščani ne hodijo več na svoje njive delat, bodisi, ker je glavno delo končano ali ker ni več navdušenja za delo na vrtovih, bi si vendar morali od časa do časa ogledati, kako rastline uspevajo in če so zdrave. Posebno bi morali paziti na škodljivce. Škodljivci pogosto napadajo zlasti kapusnice, pa tudi okopavine. Precej občutljiv je fižol. Prejšnje tedne so ga na

mnogih krajih objedali polži, da je zelo zastal v rasti ali pa je bil celo povsem uničen. Zda je pa na fižolu skoraj na vseh njivah in vrtovih mnogo uši. Tudi krompir so letos zelo napadle uši. Nekateri zelenjadarji tožijo, da se jim suše paradižniki, ki so jih tudi najbrž napadle uši. Mnogi pridelovalci ne posvečajo temu primerne pozornosti. V Ljubljani je dovolj ustanov, ki bi jim lahko pomagale s kmetijskimi nasveti in izhajajo tudi strokovni listi. Tako je n. pr. v 6. in 7. številki »Sedanja in vrtarja« precej koristnih navodil. V sumljivih primerih, če opazite kakšno bolezen ali škodljivce na rastlinah, se lahko obrnete na kmetijski oddelček Visokega Komisariata ali na Kmetijsko pokusno kontrolno postajo, pa tudi na strokovna društva. V splošnem interesu je, da javite vsako sumljivo obolenje na rastlinah ali če odkrijete kakšnega škodljivca, ki ga ne poznate. Seveda se pa pridelovalcem ni treba vznemirjati na pr. zaradi rastlinskih uši. Če sami ne vedo, jim bo pa sosed vedel povedati, da je treba uši zatirati s tobačnim izvlečkom. V tobačni tovarni dobite vedno poceni sredstva za zatiranje rastlinskih uši.

SHRANJEVANJE IN KONZERVIRANJE SOČIVJA

Kmalu bo že toliko sočivja, da bomo morali začeti misliti tudi na hranjenje in konzerviranje za zimo. Zda ga še porabimo sproti. Zelenjava in sočivje pa pridobita mnogo na svojem pomenu za prehrano, če ostaneta na jedilniku tudi pozimi, ko ne raste. Doslej pri nas še nismo konzervirali dovolj povrtnine za zimo, razen paradižnikov in kumar, ker nismo poznali dovolj primernih načinov ali ker nismo posvečali toliko skrbi prehrani kakor danes. Zato je treba začeti že zdaj propagirati pravilno hranjenje sočivja za zimo. Ljudi bomo pa morali seznaniti tudi z načini konzerviranja — vkuhanja, sušenja, vlaganja itd. Za zimo se bomo morali primerno založiti z različnimi pridelki, ne le s krompirjem. Letos bo nedvomno tudi med meščani mnogo več zanimanja za konzerviranje pridelkov, a tudi kmetje bi naj sušili več sočivja, zlasti v krajih, kjer imajo sadne sušilnice.

L'entusiasmo della popolazione di Zagabria per il complesso artistico del Teatro Reale dell'Opera di Roma. — Navdušenje zagrebškega prebivalstva za ansambel rimske opere.

Revoca della sottoposizione a sequestro della „Slavia“

L'Alto Commissario per la provincia di Lubiana, visto il decreto commissariale 29 aprile 1941-XIX, n. 14, con cui veniva sottoposta a sequestro la Società di assicurazione „Slavia“, con sede a Lubiana, vista la domanda presentata dalla Società stessa per la revoca del sequestro e la relazione del sequestratario, ritenuto che dagli accertamenti eseguiti la predetta Società è di prevalenti interessi sloveni della provincia di Lubiana e per il resto di interessi di nazione amica, decreta:

È revocato il decreto commissariale 29 aprile 1941-XIX, n. 14, con cui veniva sottoposta a sequestro ogni e qualsiasi attività esistente nella provincia di Lubiana di spettanza della Società d'assicurazione Slavia.

Il presente decreto è immediatamente esecutivo e sarà pubblicato nel Bollettino Ufficiale per la provincia di Lubiana.

Lubiana, 12 luglio 1941-XIX.

L'Alto Commissario Emilio Grazioli

Preklie postavitve banke „Slavije“ pod sekvester

Visoki Komisar za Ljubljansko pokrajino odreja glede na komisariatsko odločbo z dne 29. aprila 1941-XIX, št. 14, s katero se je postavila zavarovalna banka „Slavija“ pod sekvester, glede na prošnjo tega zavoda, da se sekvester ukine, ter na sekvestrovo poročilo in ker je po opravljenih poizvedbah udeležba pri tej banki pretežno slovenska iz Ljubljanske pokrajine, v ostalem pa je udeležba prijateljski narod:

Razveljavlja se komisariatska odločba z dne 29. aprila 1941-XIX, št. 14, s katero se je postavilo pod sekvester vse in vsakršno poslovanje zavarovalne banke „Slavije“ v Ljubljanski pokrajini.

Ta odločba je takoj izvršna in se objavi v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Ljubljana, dne 12. julija 1941-XIX.

Visoki Komisar Emilio Grazioli

Seioglimento del Circolo automobilistico sloveno

L'Alto Commissario per la provincia di Lubiana, visto il proprio decreto 20 maggio 1941-XIX, n. 20, con cui veniva sottoposta a vigilanza la sezione di Lubiana del Circolo Automobilistico sloveno (Slovenski Avtomobilski klub, sekcija Ljubljana), vista la relazione del delegato commissariale e i sentiti gli organi sociali, ritenuto che per effetto dello smembramento dell'ex Banato della Drava un Circolo Automobilistico per l'intero territorio del banato stesso è divenuto privo di oggetto ed è inoltre incompatibile con la nuova sistemazione politica e amministrativa determinatasi, decreta:

— Zapisnikar, dajte mi prosim protokol o zasljanju gospodične Solveni.

Preiskovalni sodnik ga je vzel v roke in njegov pogled se je ustavil na prvi strani.

— Rojeni ste 27. aprila 1911 v Turinu. Vaša roditelja sta bila že pokojna Olga Vaturi in Cosimo Solveni. Kdaj sta umrli?

— Moj oče 1916 v Turinu, mati pa 1926 v Londonu.

— Kaj je počela vaša mati v Londonu?

— Po očetovi smrti je dobila v Londonu službo učiteljice italijanske.

— In kdo je skrbel za vas po materini smrti? Saj vam je bilo takrat šele petnajst let.

— Prijateljica moje matere Margareta Cornell. Do dvajsetega leta sem ostala v kolegiju, potem sem se preselila k njej.

— Ali vas je ta dama tudi vzdrževala?

— Ne, vsaj v celoti ne. Mati mi je zapustila nekaj denarja, ki je bil določen za moje šolanje v kolegiju. Potem sem pa jela tudi jaz služiti, poučevala sem risanje in kar sem zaslužila, sem porabila zase. Kolikor mi je pa zmanjkalo, je priložila prijateljica moje matere.

— Ta dama je bila torej dobrotnica?

— Ne. Stala je na lastnih nogah in rada me je imela. Delala sem ji družbo, za kar mi je dajala hrano in stanovanje.

— Ali niste nikoli slišali svoje matere ali njene prijateljice govoriti o grofici Da Camino?

— Tudi, dragi gospod! — je odgovorila dekle presenečeno nad to trdovitostjo.

— Tudi, dragi gospod! — je odgovorila dekle presenečeno nad to trdovitostjo.

— Tudi, dragi gospod! — je odgovorila dekle presenečeno nad to trdovitostjo.

— Tudi, dragi gospod! — je odgovorila dekle presenečeno nad to trdovitostjo.

— Tudi, dragi gospod! — je odgovorila dekle presenečeno nad to trdovitostjo.

— Tudi, dragi gospod! — je odgovorila dekle presenečeno nad to trdovitostjo.

— Tudi, dragi gospod! — je odgovorila dekle presenečeno nad to trdovitostjo.

Sodobno pikri in vroči Veseli teater

Zopet velikanski naval in vsesplošno zadovoljstvo

Ljubljana, 16. julija. Snoch je bil drugi premierski večer novega Veseliga teatra v dvorani Delavskega zborstva na Miklošičevi cesti. Dvorana je že premajhna in pretesna za množico, ki jo je izpolnila; zato vlada v nji docela v skladu s pikrim in vročim sporedom čisto sobodna vročina.

Moški del poslušalcev se je izluščil skoraj korporativno iz nesrečne svoje obleke in sedel v srcah in hlačah, ženski svet pa je bil zadovoljen, da ima dosti pametnejšo poletno opravo ter se je smejal moškimi, ki smo se malone razcedili. Vztrajali pa smo vsi in nihče ni pobegnil, saj je bilo zopet tako dobrodošlo veselo in zabavno, aktualno zafrikljivo in popoprano, kar je nudil Božo Podkrajšek s svojo družbo.

Ze dolgo smo si želeli tudi v Ljubljano takie teaterček z modernim sporedom kratkih, duhovito osoljenih skečev, satir, parodij; in v zabavni obliki prikazanih aktualnih, prav zares krvavih resnic. Po vseh velikih mestih so jih imeli že davno. Veliki posest in izvrstno razpoloženje v Podkrajškem podjetju dokazuje, da je ljudem zelo ustreženo, saj dandanes je smeh najbolj redka, najbolj iskana in najbolj dragocena roba. Vsaj za smeh še ni maksimiranih cen in uradnih kart, ki nam jih strogo strizljejo.

Spored št. 2 za dobo od 15. do 24. t. m. obsega 12 točk, ki jim je skupna vodilna misel posmeh na sobodno moralo in vse tisto, kar imamo za modno, torej pravilno in lepo, dasti ni in nikoli ne bilo. Ježek (Milčinski) nam zapoje o tem nekaj udarnih kapletov, v »Slovenski gostinji« prepevajo na popularne naprave z aktualno podloženim tekstom dražestna gđ. Kovarjeva, odlični karakterizator g. P. Kovčič in domiselni komik Verdonik. In celo Hamlet, ki ga imenito igra g. Blaž, se je vrnil za kratek čas na svet, da v klasično parodiranih stihih dopoveduje, kako je vse blazno in neznosno ter je najbolje pod zemljo.

Izvrsten in ostro duhovit je skeč »Izumitelj«, ki ga dajeja gg. Koščič in P. Kovčič: izum uničuje izum, a milijoni se kopl-

čijo v tresorjih fabrikantov vedno rafiniranejših morilnih aparatov. Odlična je paradija »Moj klobuk«: samo s tema dvema besedama so podane karakteristike ljudske igre, drame, tragedije, opere in opere s koloraturo. Resnično veličavno točko imenito izvajata gospoda Zej in Verdonik.

V »Plesnem vložku« se je zlasti izkazala kot groteskno prozna pisalka dobro znana drsalka gđca. Serničeva, ki ji je g. Podkrajšek eleganten partner. Resno želo ima revijca »Kako lepo živeti je na svetu« ob petju gđ. Kovarjeve in g. Milčinskega ter sviranju jazza Adamič. Zopet nas je vrljo zabavala s priščino, ki jo obvladuje v tonu in bogastvom izrazov gđ. Kovarjeva; skeč »Moderna ljubezen« v izvedbi gg. Rasberger Verdonikove in P. Kovčiču pa je satira na žensko ljubezen, ki išče le bogastva, čeprav ni moška sobodna ljubezen večina nič manj realna.

Konferencier Božo Podkrajšek, ki je uvaljal točke, je sodeloval tudi pri deklamacijah »Literatus«, ki čita svoje »izvirne« pesnitve s parodijskim znanim avtorjem. G. Potusek je podajal svoj nastop učinkovito.

Vso priredbo je režiral g. Vladimir Skrbinek, scenograf Scagnetti Fr. je dobro in krepko označil prizorišča, jazz Adamič pa svira svoje udarnike in spremlja pevce. Spored je žel navdušeno priznanje in publika se je razšla zelo zadovoljna.

Fr. G.

Gorkij je bil umorjen?

Nemški list »Der Angriff« je priobčil te dni senzacionalno vest o smrti pisatelja Maksima Gorkija, ki je umrl pred petimi leti v Moskvi. Uradno je bilo takrat sporočeno, da je podlegel hripi. Ob obeltnici njegove smrti poroča zdaj omenjeni berlinski list po pisanju sovjetskega lista »Ilustrovani noviny« z dne 15. junija, da so 18. junija 1936 sovražniki ljudstva zahrbtno umorili slavnega pisatelja Maksima Gorkija. Njegova prerana smrt, piše češki list, je bila ena največjih izgub za sovjetske narode in za vse delovno ljudstvo.

100 let saxofona

Pred 100 leti je izumil Francoz Adolph Antoine Sax glasbilo, ki mu je pozneje jazz-glasbilo pripomoglo do svetovne popularnosti. To je saxofon, v bistvu kovinast klarinet, od katerega se razlikuje samo po zvenceti cevi. Izumitelj sam, znan francoski izdelovalec glasbil, je mogel uveljaviti novo glasbilo šele potem ko so začeli strojno izdelovati njegove sestavne dele. Prvotno so izdelovali saxofon v šestih velikostih. Sax sam je doživel razširjenje svojega izuma. Od leta 1857 je bil profesor igranja na saxofon na pariškem konservatoriju. Na tem instrumentu so po virtuozni večinoma zamorci.

Tito A. Spagnol:

38

IZDAJALSKA PUNČKA

Roman

— Sicer bo pa policija nadaljevala preiskavo in si prizadevala po možnosti vse pojasniti. Po mojem mnenju sem jaz svojo nalogo izpolnil in dopolnilne poizvedbe prepustim komisarju Caratu. Drevi se vrnem v Rim, če dosežem večerni vlak.

— Gotovo, — je odgovoril državni tožilec. — Pičle pol ure pa smo v Trbižu, od koder odpelje brzovlak proti Benetkam ob trideset na devet.

Generalni inspektor in državni tožilec sta kmalu potem zapustila vilo Da Camino. Avto najbrž še ni bil onstran ograje na koncu dovozne ceste, ko je že vstopil poročnik Marsico v salon, kjer so bili ostali preiskovalni sodnik, podpolkovnik Karabinerjev in stric Poldo. V roki je držal precej veliko zapечатeno kuverto.

— Nič zanimivega nisem našel, — je dejal. — Samo stara pisma, v katerih pa ni ničesar, kar bi nam pomagalo odkriti zločinca. Edino, kar sem našel, je ta kuverta.

Preiskovalni sodnik jo je vzel iz poročnikove roke in prebral, kar je bilo napisano na nji namesto naslova:

»Po moji smrti neodprto sežgati. Matilde Da Camino.«

— Gromska strela! — je zaklical. Osuplo je obrčal kuverto sem in tja. Vedno se najde v zapuščini umrlega človeka kaj zagonetnega, kar vsi drugi skoraj podzavestno spoštujejo. In ta občutek se je prav lahko spoznal tudi iz oklevanja preiskovalnega sodnika. Čez nekaj časa je pa le skomignil z rameni, rekoč: Ne storim tega rad, a čeprav sem prepričan, da v tej kuverti ni nič posebnega, kar bi nas ... Zapisnikar, zabeležite v aktu, da se je našla v korespondenci umorjene grofice Da Camino kuverta ...

Ta čas, ko je narekoval zapisnikarju opis kuverte, jo je odprl, vzel iz nje sveženj dokumentov in pisem in jih jel ogledovati.

— Ah! — je vzkliknil naenkrat ob živahnem zanimanju, ko je bil prebral nekaj vrstic — glej, glej! — Obmolnil je in čital naprej, vsi drugi smo pa molče čakali. Slednjič je dvignil pogled in se obrnil na mojega strica.

— Ali dobro poznate gospodično Solveni, monsignore? — je vprašal. Nekoliko osupel po tem vprašanju je stric Poldo razprostrl roke.

— Dali jo dobro poznam? ... Kako mislite to? — Trenutek, prosim. Pojdimo lepo po vrsti — je odgovoril preiskovalni sodnik. In ko je položil list, ki ga je bil že prečital, nazaj na mizo, se je pogiblil v čitanje drugih. Minilo je dobre četrt ure, ko je slednjič vstal in naradil zapisnikarju, naj pokliče groficih komornico.

Kmalu je vstopila. Pozdravila je prisotne, se nasmešnila stricu in sedla na stol, ki ga ji je pri-

maknil preiskovalni sodnik. Vprašala je: Kaj želite?

Preiskovalni sodnik je bil zopet sedel na svoje mesto in resno, malone osorno je vprašal:

— Groficihna smrt je vas gotovo zelo potrla, kaj ne?

— Da, zelo, — je odgovorilo dekle presenečeno.

— Ali je vam bila zelo naklonjena?

— Da, imela me je zelo rada.

— Kaj pa vi?

— Tudi jaz sem jo imela rada. To je bilo itak naravno, saj so jo imeli vsi ljudje radi.

— Razumem, ali pa ni bilo v vaši ljubezni do grofice nič posebnega?

— Ne razumem vas.

— Kakšen položaj ste zavzemali v tej hiši?

— Bila sem družabnica.

— Samo to?

— Seveda.

Preiskovalni sodnik se je popraskal za ušesom. To je pomenilo, da ji ne verjame.

— In ni grofica nikoli pokazala, da je vas sprejela v hišo iz nekega drugega nagiba?

— Kaj še! Kakšen vzrok pa naj bi imela, da bi me sprejeli k sebi, če pa zame sploh ni vedela, dokler ji ni advokat Bradley predlagal, naj me sprejme v službo?

— Ali ste o tem trdno prepričani? — je vprašal preiskovalni sodnik posmehljivo.

— Toda, dragi gospod! — je odgovorila dekle presenečeno nad to trdovitostjo.

— Toda, dragi gospod! — je odgovorila dekle presenečeno nad to trdovitostjo.